Integrarea în câmpul muncii a persoanelor cu dizabilități

Master Jurnalism Tematic, anul II

Jurnalism de Investigație

Adriana Diură

Drama lui Eugen, omul parțial nevăzător care a fost nevoit să lucreze la negru pe șantier

- Foarte puține ministere respectă legislația, conform căreia trebuie să aibă un procent de 4% în ceea ce privește persoanele cu dizabilități angajate
- Legislația există pe hârtie și respectată parțial de unele ministere
- Asociațiile se implică mai mult decât instituțiile statului

Integrarea în câmpul muncii a persoanelor cu dizabilități reprezintă o mare problemă în România. Accesul pe piața muncii a acestora este împiedicat de autoritățile indiferente, dar și de prejudecățile celor din jur, care stigmatizează personale cu dizabilități.
Există situații când aceștia se confruntă cu handicapuri severe, ceea ce este imposibil ca ei să muncească, însă avem și situații când anumite persoane pot să lucreze, dar societatea le pune obstacole.

Potrivit Autorității Naționale pentru Persoanele cu Dizabilități, numărul total al persoanelor cu dizabilități din România la 31 decembrie 2020 a fost de 857.638.
La întrebările câte persoane cu dizabilități pot munci sau câte persoane cu dizabilități au un loc de muncă, răspunsul celor de la ANDPDCA a fost următorul: „nu sunt disponibile date dezagregate pe tipuri de dizabilități referitoare la numărul persoanelor cu dizabilități încadrate în muncă sau care pot să muncească".

Tâmplarul Eugen Teeru: *„Am lucrat la negru pe șantier văzând cu un singur ochi. Fără carte de muncă, fără nimic."*

Am stat de vorbă cu Eugen Teeru pentru a-i afla povestea de viață, dar și pentru a-mi spune cât de greu îi este să se descurce cu un singur ochi și fără loc de muncă.
Pe Eugen Teeru nu l-a mai angajat nimeni din cauză că vedea cu un singur ochi, și a lucrat la negru pe șantier.
Este povestea lui Eugen Teeru în vârstă de 52 de ani și este din Județul Mehedinți. Locuiește cu familia lui la marginea pădurii într-o căsuță de pământ a socrilor.
În urmă cu mulți ani, pe când Eugen avea 23 ani, trecerea prin cel mai greu moment al vieții lui.

Eugen era tâmplar și se afla la muncă atunci când un accident i-a schimbat complet viața. O așchie i-a sărit în ochiul stâng, iar când a mers la medic a fost prea târziu. „Mi-a sărit o așchie de la circular, și pe moment nu mi-am dat seama. Am zis că nu-i nimic. Tot așa eram pe o mașină de șlefuit lemn cu disc abraziv, mi-a intrat praf în ochiul drept, m-am șters și mi-am dat seama că nu vâd cu ochiul stâng. Am oprit mașina și am mers la baie să mă spăl pe ochi, crezând că nu-i nimic. Ulterior am mers la oftalmolog și mi-a spus că am venit prea târziu, deoarece retina de dezlipise." A mers la spital în București, dar nu s-a mai putut face nimic.

Eugen s-a întors la muncă, și și-a făcut meseria cu un singur ochi, dar din păcate, firma la care lucra s-a desființat – iar mai apoi a urmat un lung proces în luptat cu angajatorii.
Acesta a încercat foarte mult să își găsească un loc de muncă, dar nimeni nu l-a mai angajat. "Mă duceam la firme să mă angajez cu contract de muncă, dar nu m-a angajat nimeni. Când mă duceam cu certificat de handicap, îmi spuneau, așteptați că vă sunăm noi, dar nu m-a sunat nimeni nicicând".
Văzând că nu reușește să se angajeze, Eugen a apelat la ajutorul apropiaților pentru a-și găsi un loc de muncă. „Am lucrat la negru, cu un singur ochi pe șantier mult timp. Fără carte de muncă, fără nimic."
Acum, Eugen se ocupă cu treburile casei și are grijă de copilul său care suferă de tetrapareză spastică.

Ce spune legislația în privința persoanelor cu dizabilități?

Potrivit prevederilor art. 78, alin. (2) din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, "Autoritățile și instituțiile publice, persoanele juridice, publice sau private, care au cel puțin 50 de angajați, au obligația de a angaja persoane cu handicap într-un procent de cel puțin 4% din numărul total de angajați". Totodată, în condițiile legii, art. 78, alin. (6) din Legea nr. 448/2006, stipulează obligativitatea autorităților și instituțiilor publice de a organiza concursuri de angajare exclusiv pentru persoanele cu handicap, cu respectarea prevederilor legale în vigoare.
Astfel, pentru a vedea daca aceste prevederi sunt respectate, am trimis solicitări mai multor ministere.

În cadrul Ministerului Tineretului și Sportului, în prezent sunt angajate șase persoane cu dizabilități, dintre care o persoană ocupă o funcție de demnitate publică, iar o altă persoană este suspendată pentru creștere și îngrijire copil.
Între 2018 și 2019 erau angajate trei persoane cu dizabilități, numărul acestora ajungând la sfarșitul anului 2020 la șapte persoane cu dizabilități, două dintre acestea ocupând funcții de demnitate publică, trei persoane fiind angajate din anii trecuți, iar celelalte două persoane dintre angajații instituției care au prezentat certificate de încadrare în grad de handicap.
La nivelul Ministerului Tineretului și Sportului sunt angajate 113 persoane, iar numărul persoanelor cu dizabilități angajate este de șase. Astfel, procentul persoanelor cu dizabilități din totatul persoanelor angajate este de 4,5%.

În altă ordine de idei, Ministerul Culturii nu are persoane cu dizabilități angajate și precizează că nici nu au fost organizate concursuri exclusiv pentru persoanele cu dizabilități.
Nici la Ministerul Sănătății nu sunt angajate persoanele cu dizabilități, menționând faptul că pe durata stării de alertă, în instituțiile și autoritățile publice se suspendă orice tip de concurs pentru ocuparea posturilor sau posturilor vacante.
Aceeași situație este si la Ministerul Apelor Și Pădurilor. Nu există persoane cu dizabilități angajate, și nici un au fost organizate concursuri.

Ministerul Justiției spune că au fost angajate trei persoane între anii 2018-2020. Două persoane în anii 2018 și 2019, iar o persoană în 2020.
Totodată, în anul 2018 au fost organizate concursuri de ocupare a posturilor vacante.

Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, informează că in perioada 2018-2020 nu au fost organizate concursuri de angajare exclusiv pentru persoanele cu dizabilități, însă au fost organizate concursuri de recrutare la care puteau participa și la care s-au înscris și persoane cu dizabilități.
La nivelul MDLPA, între anii 2018-2020, erau încadrate persoane cu dizabilități, astfel:
-ianuarie 2018-martie 2018 – șapte persoane
-aprilie 2018-martie 2020 – două persoane

-aprilie 2020-iunie 2020 – patru persoane
-iulie 2020 – trei persoane
-august 2020-prezent – o persoană

În cadrul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, în prezent, există cinci persoane cu certificate de încadrare pe categorii speciale. În 2018 și 2019 nu au fost organizate concursuri pentru persoanele cu dizabilități.

La Ministerul Educației și Cercetării sunt angajate doar două persoane. O persoană a fost angajată în anul 2019, iar cealaltă în anul 2020. Ambele persoane au fost preluate în anul 2020 în structura instituției cu ocazia desfășurării activității de reorganizare, conform prevederilor art. 8 din OUG nr. 68/2019 privind stabilirea unor măsuri la nivelul administrației publice centrale și pentru modificarea și completarea unor acte normative.
În privința concursurilor de angajare exclusiv pentru persoanele cu dizabilități, în ultimii trei ani, nu au fost organizate astfel de concursuri.

Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului precum și Ministerul Energiei menționează că în 2018-2020 la nivelul celor două instituții și-a desfășurat activitatea un singur salariat din categoria persoanelor cu dizabilități și un au fost organizate concursuri pentru aceste persoane.

Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor menționează că un s-au desfășurat concursuri petru persoanele cu dizabilități și nu este precizat dacă este vreun angajat cu dizabilități la nivelul instituției.

Astfel, din cele precizate reiese faptul că doar unele ministere respectă prevederile legale, pe când altele parțial sau deloc, și au invocat Legea nr. 55/2020 privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19, potrivit căreia pe perioada stării de urgență sau de alertă nu se organizează concursuri pentru astfel de persoane.
Au precizat această lege ca scuză, nerăspunzând punctual întrebărilor pe care le-am adresat în baza legii 544/2001 privind liberul acces la informații de interes public.

Din toate răspunsurile primite în urma solicitărilor trimise, surpriza vine din partea Universității București care a angajat 32 de persoane între anii 2018-2020. Respectiv 10 în 2018, 9 în 2019, iar 13 în 2020. Ceea ce rezultă că Universitatea București are mai multe persoane angajate decât ministerele.
Totdodată, Universitatea București precizează următoarele: "Prin intermediul proiectului *Educație incluzivă de calitate în cadrul comunității academice a Universității din București, cu accentul pe persoanele cu dizabilități*, au fost implementate mai multe măsuri concrete în vederea incluziunii persoanelor cu dizabilități –studenți, profesori și personal administrativ–, consolidând, totodată, cadrul instituțional pentru promovarea unei culturi a incluziunii în Universitatea din București. Astfel, au fost realizate lucrări de accesibilizare și modernizare a infrastructurii de acces în spațiile facultăților UniBuc, a fost extins sistemul de ghidaj cu tehnologie step-hear, pentru persoane cu deficiențe de vedere, iar în cadrul clădirii noului Rectorat al UB, plăcuțele care indică denumirea Direcțiilor au fost tipărite și în limbaj Braille."

În încercarea de a afla mai multe răspunsuri, am luat legătura cu asociațiile pentru a-mi spune punctul lor de vedere în ceea ce privește persoanele cu dizabilități.
"Implicarea organizațiilor și a asociațiilor este mult mai mare decât instituțiile statului. Organizațiile au luptat de fiecare dată și pentru schimbarea legislației și pentru integrarea în muncă a persoanelor cu dizabilități. Sunt mult mai multe proiecte derulate în acest sens, de către organizații decât instituțiile statului", afirmă Asociația de Sprijin a Copiilor Handicapați Fizic-Filiala Argeș.

Legislația este nerespectată

Un alt răspuns vine de la Asociația Charcot Marie Tooth din Caraș-Severin
*"Din nefericire aceasta prevedere este nerespectată deoarece angajarea unei persoane cu dizabilități vine la pachet și cu un set de riscuri și totodată impune unele modificări la locul de muncă pentru acomodarea persoanei cu dizabilități. Ne confruntam cu lipsa accesibilizării, dar și cu o lipsă a cooperării"*spune Asociația Charcot Marie Tooth.

Cum ajută asociațiile integrarea în câmpul muncii a persoanelor cu dizabilități?

Asociația De Sprijin a Copiilor Handicapați Fizic-Filiala Argeș, realatează următoarele: oferim informații utile privind completarea unui dosar de candidatură, CV, scrisoare de intenție, copii anexe (diplome). Ori de câte ori suntem contactați de către agenți economici, îndrumăm persoanele cu dizabilități să meargă să participe la interviuri de selecție. Desigur colaborăm cu DGASPC și AJOFM Argeș, biroul de orientare și sprijin profesional, îndrumăm persoanele cu dizabilități să depună dosarul la DGASPC.

Bibliografie

Lege nr. 448 din 2006 privind protecția și promovarea drepturile persoanelor cu handicap, http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/77815, accesat la 26 aprilie, 2021.